

L'escola rural és territori, equitat i compromís col·lectiu

Des de la ZER Baix Montseny ens adrecem a les famílies i a totes les persones que valoren formar part d'una de les nostres escoles. Ho fem des de l'estima profunda per l'escola rural i des del convenciment que preservar-la és una responsabilitat compartida. Som l'única ZER situada entre les comarques del Maresme i del Vallès Oriental, una singularitat que ens compromet amb el territori i amb un model educatiu que sostenim des de fa més de trenta anys.

Les escoles rurals existeixen per garantir el dret a l'educació als municipis petits i per assegurar l'equitat territorial. No són una excepció del sistema, sinó una resposta específica i necessària perquè els infants puguin créixer i aprendre al seu propi entorn. El model de Zona Escolar Rural està reconegut en el marc de la Llei d'educació de Catalunya i forma part de la planificació del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya per vertebrar educativament el país.

L'escola rural té una funció educativa, social i territorial. Educativa perquè permet una atenció realment personalitzada, el treball en grups multinivell i metodologies globalitzades que connecten aprenentatges amb l'entorn. Social perquè actua com a espai de cohesió i relació entre famílies, infants i municipi. Territorial perquè contribueix a mantenir viu el poble; sense escola, el territori es debilita. Amb escola, el poble té futur.

Aquest model necessita unes condicions concretes per sostenir-se. Les ZER estan pensades per a escoles petites, de poble i públiques. Quan una escola supera de manera sostinguda uns determinats llindars d'alumnat, deixa de respondre a l'estructura pròpia d'una escola rural i pot passar a considerar-se centre ordinari. No és una qüestió identitària, sinó estructural. La dimensió és una condició del model.

Entenem que els municipis poden créixer de manera natural i que, si això passa, l'escola també pot evolucionar. Però el que altera l'equilibri és quan l'escolarització no reflecteix una vinculació real i quotidiana amb el poble. L'escola rural no és només un projecte pedagògic atractiu; és una escola arrelada a una comunitat concreta. Quan un infant no forma part efectiva de la vida del municipi, es trenca el principi que dona sentit al model.

De fet, la pràctica d'empadronaments il·legítims posa en risc la sostenibilitat dels nostres centres, ja que pot afectar la planificació de recursos i la distribució de docents, i, en el pitjor dels casos, comportar el tancament de la ZER.

Una escola es signe identitari del seu poble. Si l'escola creix, deixa de representar al poble i a la vida que li dona sentit. Hi ha una sinergia entre poble i escola. Si una de les dos trenca l'equilibri es perd el valor d'escola i el de poble.

Sovint el que crida l'atenció d'aquest tipus d'escola és l'atenció propera, el treball per projectes, els grups reduïts i l'acompanyament individualitzat. Però aquests elements depenen directament de la dimensió i de l'arrelament territorial. Si una escola rural creix de manera desproporcionada i sostinguda per dinàmiques que no responen a la realitat demogràfica del poble, el mateix model que es busca pot desaparèixer. L'atenció es dilueix, l'organització canvia i l'estructura deixa de ser rural. En voler accedir a un model, es pot contribuir —sense ser-ne conscient— a transformar-lo fins a fer-lo inviable.

Des de fa més de trenta anys defensem aquest model, el fem visible, l'expliquem als estudiants en pràctiques, a les famílies que arriben i als espais de treball amb l'Administració. No és només una manera d'organitzar una escola; és una manera d'entendre l'educació vinculada al territori i al bé comú.

Preservar l'escola rural és preservar l'equilibri entre pobles, garantir l'equitat i respectar la funció pública que justifica la seva existència. És assumir que cada decisió individual té conseqüències col·lectives.

Amb fermesa i compromís per l'escola pública rural,

El Consell Escolar de la ZER Baix Montseny

Direccions dels centres

Representants de les famílies

Representants de les AFA

Representants del claustre de mestres

Representants dels ajuntaments dels municipis integrants

18 de febrer de 2026.